

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 20.11.2025

HE 129/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on edistää monituottajuuden edellytyksiä keventämällä yksityisen palveluntuottajan alihankintaan liittyvää sääntelyä, esimerkiksi mahdollistamalla alihankinnan ketjutus tietyissä rajatuissa tilanteissa. Lisäksi muun muassa selkeytettäisiin hyvinvointialueilta edellytettävän vähimmäistiedon tuottamiseen liittyvää sääntelyä sekä vertailutiedon käyttöön liittyvää sääntelyä.

KKV kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. KKV keskittyy lausunnossaan alihankintaa ja ns. sote-palveluiden yksikkökustannustietoja koskeviin esityskohtiin.

Alihankintaan liittyvän sääntelyn keventäminen ja vaikutukset kilpailuun

Hyvinvointialueet ovat Suomen merkittävimpiä julkisia hankintayksiköitä. Ne täydentävät omaa sosiaali- ja terveystalouden tuotantoaan ostopalveluilla, joiden käytössä on suuria alue- ja palvelukohtaisia eroja. Ostopalveluiden käytön osuus on merkittävin sosiaalihuollon palveluissa kuten esimerkiksi iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asumispalveluissa. Alihankinnan käyttö on kuitenkin toistaiseksi huomattavasti yleisempää terveystalouden palveluissa.

Alihankintasääntelyn keventäminen voi lisätä yksityisten tuottajien osallistumismahdollisuuksia tarjouskilpailuihin. Alihankinnan ketjutuksen mahdollistaminen helpottaa alihankkijoina toimivien yritysten toimintaa mahdollistamalla muun muassa sijaisuudet. Muutos voi siten lisätä kilpailua myös alihankintasopimuksista. Kilpailun lisääntymisen seurauksena hyvinvointialueiden ostopalveluista maksama hinta voi pitkällä aikavälillä laskea. KKV kannattaa esityksen mukaisia keinoja, jotka mahdollistavat kilpailun lisäämisen ostopalveluiden julkisissa hankinnoissa.

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointivelvollisuus

Hyvinvointialueiden yhdenmukaista vertailutietoa käytetään alueiden omien tarpeiden lisäksi muun muassa niiden ohjaamiseen ja valvontaan. Esityksessä viitataan niin sanottuihin sote-palveluiden yksikkökustannuksiin, joiden KKV on katsonut olevan salassa pidettäviä tietoja (KKV/1328/03.02/2024): KKV näkee tarkkojen aluekohtaisten yksikkökustannustietojen julkaisemisessa haitallisia vaikutuksia ja riskejä. Tarkkojen yksikkökustannustietojen julkaiseminen heikentää hyvinvointialueiden toimintaa hankintamarkkinalla ja johtaa julkisten varojen tehottomaan käyttöön.

Esityksessä säädetään, että ohjauksesta, seurannasta, arvioinnista ja valvonnasta vastaavilla viranomaisilla olisi oikeus saada vähimmäistiedot ja vertailutiedot salassapitosäännösten estämättä. Esityksen mukaan tämä on välttämätöntä, jotta kyseiset

19.11.2025

viranomaiset voisivat hoitaa lakisääteiset tehtävänsä. KKV katsoo esityksen mukaisesti, että kyseisillä viranomaisilla tulee olla oikeus saada vähimmäistiedot ja vertailutiedot salassapitosäynnösten estämättä. KKV huomauttaa, että kyseisten viranomaisten on syytä omassa toiminnassaan ottaa huomioon kyseisten tietojen salassa pidettävyys.

Visa Pitkänen
vanhempi ekonomisti